

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Zainwestujmy razem w środowisko

Program „Stop Smog” po zmianach

Andrzej Pelc

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

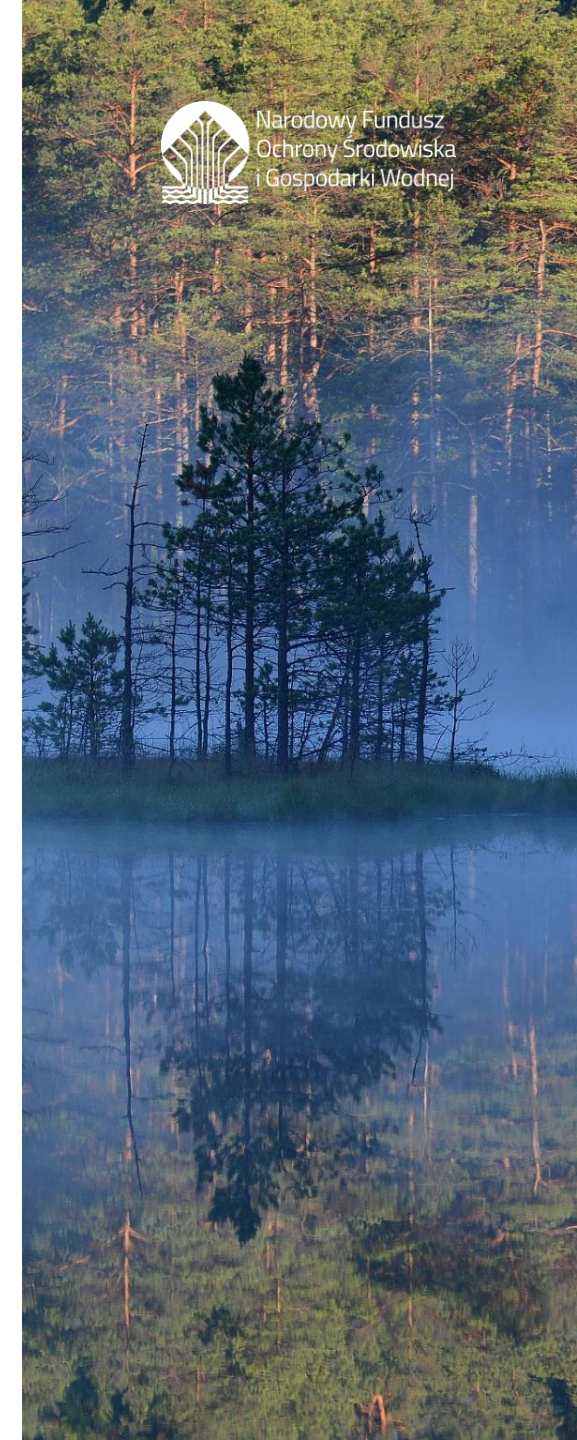
Warszawa, 4 października 2021 r.

Program „Stop Smog” w nowej odsłonie

podstawa prawna:

- ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków
- Porozumienie o współpracy Ministra Klimatu i Środowiska, NFOŚiGW oraz Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie współfinansowania przedsięwzięć niskoemisyjnych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów zawarte w dniu 28 stycznia 2021 r.

RZĄDOWY PROGRAM

SMOG

STOP

Zmiana instytucji wdrażającej program

- NFOŚiGW działając w imieniu i na rzecz ministra właściwego do spraw klimatu został włączony do systemu rozdysponowania i rozliczania środków z Funduszu Termomodernizacji i Remontów przeznaczonych na współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych
- wykorzystanie potencjału NFOŚiGW, głównej instytucji finansującej działania związane z ochroną środowiska w Polsce i jej doświadczenia w realizacji programów o zbliżonej tematyce i charakterze w tym programie priorytetowego Czyste Powietrze

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

RZĄDOWY PROGRAM

SMOG
STOP

Cel programu

Celem programu „Stop Smog” jest ograniczenia emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza oraz poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych na rzecz najmniej zamożnych gospodarstw domowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, w tym w szczególności tych, których członkami są osoby mające prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

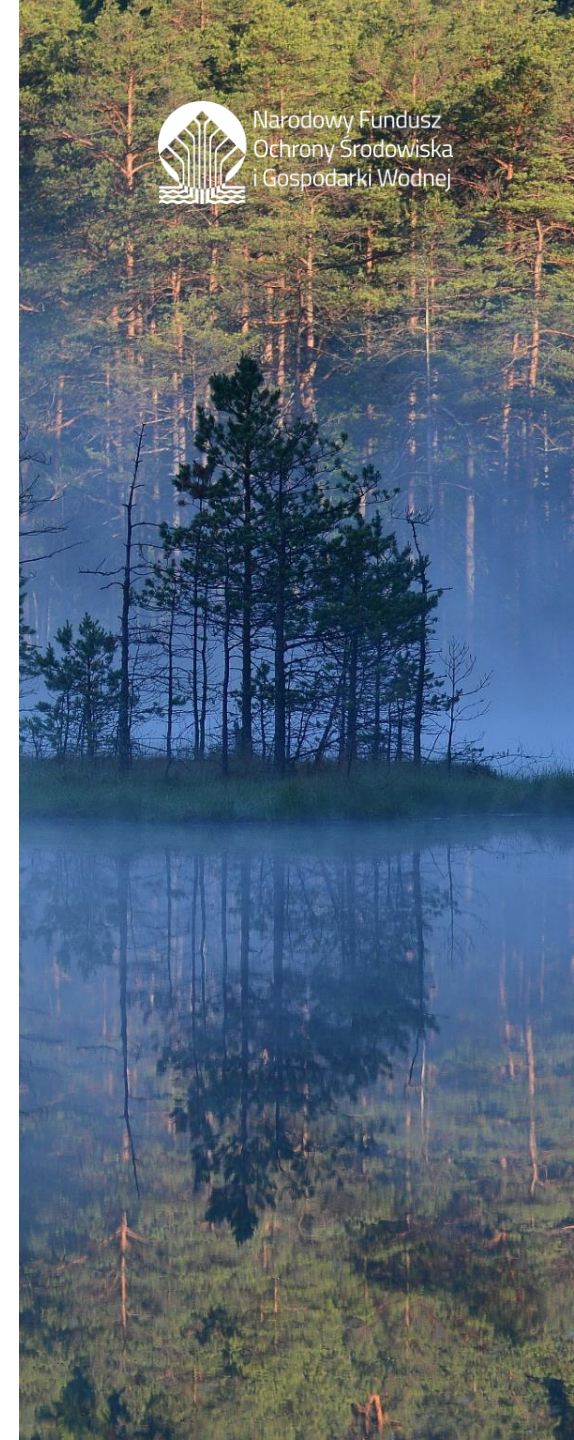
RZĄDOWY PROGRAM

**SMOG
STOP**

Rola samorządu

Szczególnie ważną rolę w poprawie stanu jakości powietrza w Polsce odgrywa administracja samorządu terytorialnego, zarówno na poziomie wojewódzkim, jak i powiatowym oraz gminnym, odpowiedzialna za zarządzanie jakością powietrza oraz przygotowanie i realizację m.in. programów ochrony powietrza, planów działań krótkoterminowych oraz uchwał antysmogowych.

Na terenie 14 spośród 16 województw w kraju realizowanych jest 24 uchwał sejmików województw, określających dopuszczalne rodzaje i jakość paliw oraz standardy dla urządzeń grzewczych, tzw. uchwał antysmogowych.

Okres wdrażania i budżet programu

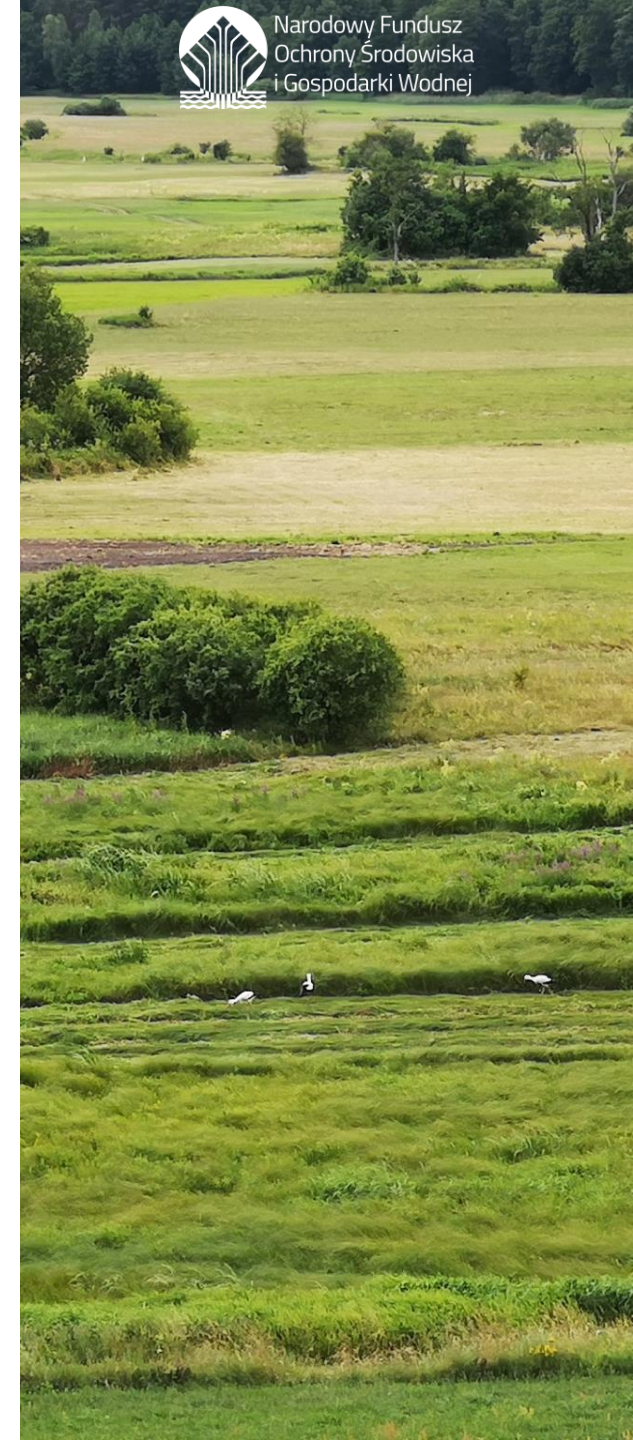
- Program „*Stop Smog*” jest przewidziany do realizacji na lata 2019-2024;
- do tej pory na jego realizację przeznaczono 180 mln zł (po wykorzystaniu ponad 37 mln zł, na 2021 r. zostaje do rozdysponowania ok. 142 mln zł);
- W latach 2022-2024 planuje się zasilić Fundusz Termomodernizacji i Remontów równowartością pobranej opłaty recyklingowej przeznaczoną na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych kwotą w wysokości nie wyższej niż 518 mln zł z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach Programu „*Stop Smog*”.

Przedsięwzięcia niskoemisyjne

Przedsięwzięcia niskoemisyjne – przedsięwzięcia, których przedmiotem jest przygotowanie i realizacja ulepszenia, w wyniku którego następuje:

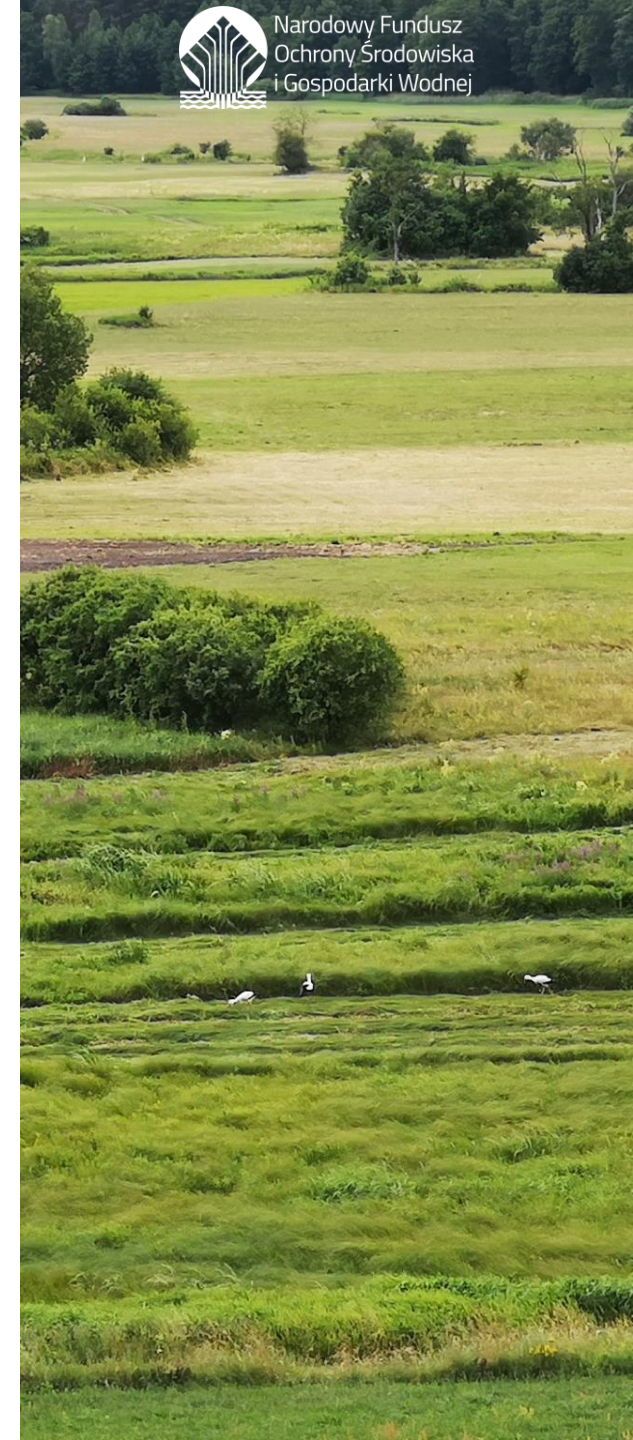
- wymiana urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych, na spełniające standardy niskoemisyjne;
- likwidacja urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych wraz z przyłączeniem budynku mieszkalnego jednorodzinnego odpowiednio do sieci ciepłowniczej, elektroenergetycznej lub gazowej;

Przedsięwzięcia niskoemisyjne

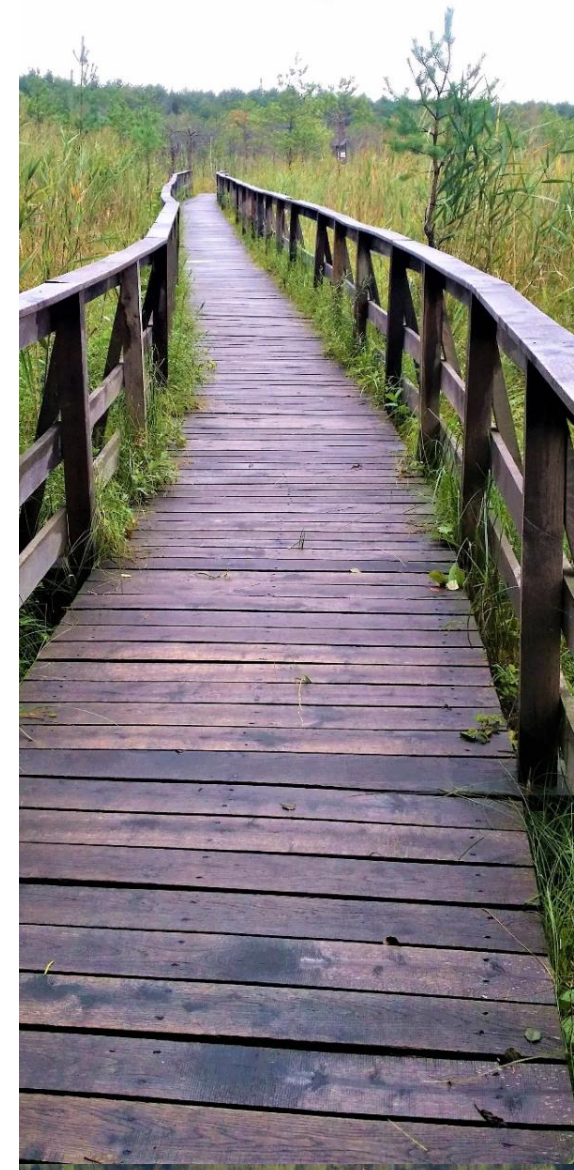
Przedsięwzięcia niskoemisyjne – przedsięwzięcia, których przedmiotem jest przygotowanie i realizacja ulepszenia, w wyniku którego następuje:

- likwidacja urządzeń i systemów grzewczych niespełniających standardów niskoemisyjnych z zapewnieniem dostępu do OZE;
- zmniejszenie zapotrzebowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych na energię dostarczaną na potrzeby ich ogrzewania – termomodernizacja.

Wnioskodawcy

- Wnioskodawcą w programie „Stop Smog” może być gmina, związek międzygminny, powiat lub związek metropolitalny przy czym warunki ramowe muszą być spełnione indywidualnie przez każdą gminę, na obszarze której będą realizowane przedsięwzięcia niskoemisyjne
- Przed zawarciem porozumienia, gminy uczestniczące w związku międzygminnym, związku metropolitalnym lub położone na terytorium powiatu, zawierają z tymi związkami lub z tym powiatem umowę regulującą prawa i obowiązki poszczególnych stron, wynikające z realizacji i zapewnienia utrzymania efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych
- Stroną porozumienia z NFOŚiGW w programie „Stop Smog” nie może być osoba fizyczna

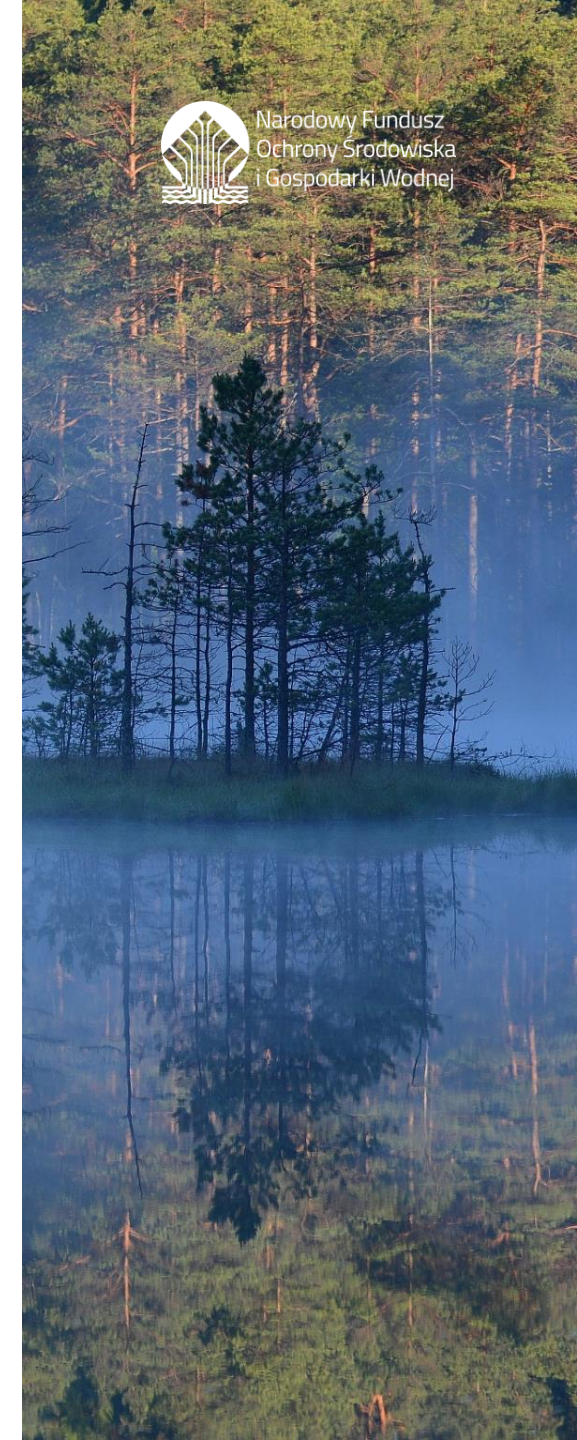

Warunki ramowe uczestnictwa w programie – gmina

Warunki ramowe formalne:

- w ramach pojedynczego porozumienia zaangażowanie w projekt nie mniej niż 1% lub 20 budynków i maksimum do 12% łącznej liczby budynków jednorodzinnych w gminie (nie dotyczy miast pow. 100 tys. mieszkańców);
- zobowiązanie gminy do zabezpieczenia środków = 30% kosztów realizacji porozumienia (miasta pow. 100 tys. mieszkańców > 30%);
- Zrealizowanie projektu maksymalnie w ciągu 3 lat (4 lat*) od podpisania porozumienia;
- * w przypadku zgłoszenia do Programu min. 2% budynków

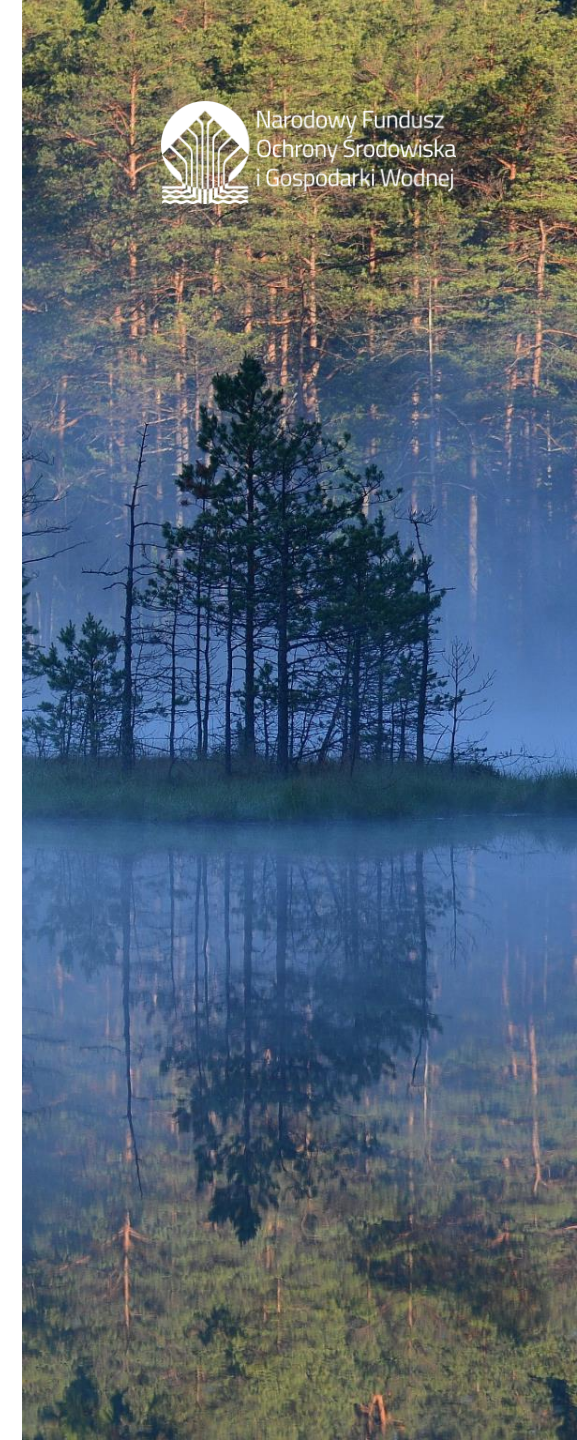

Warunki ramowe uczestnictwa w programie – gmina

Wymogi ramowe w zakresie efektów rzeczowych i ekologicznych :

- wymiana lub likwidacja urządzeń niespełniających standardów niskoemisyjnych w $\geq 80\%$ budynkach objętych porozumieniem;
- szacowane zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze - łącznie dla wszystkich budynków w ramach porozumienia $\geq 30\%$ energii finalnej.

Nabór wniosków

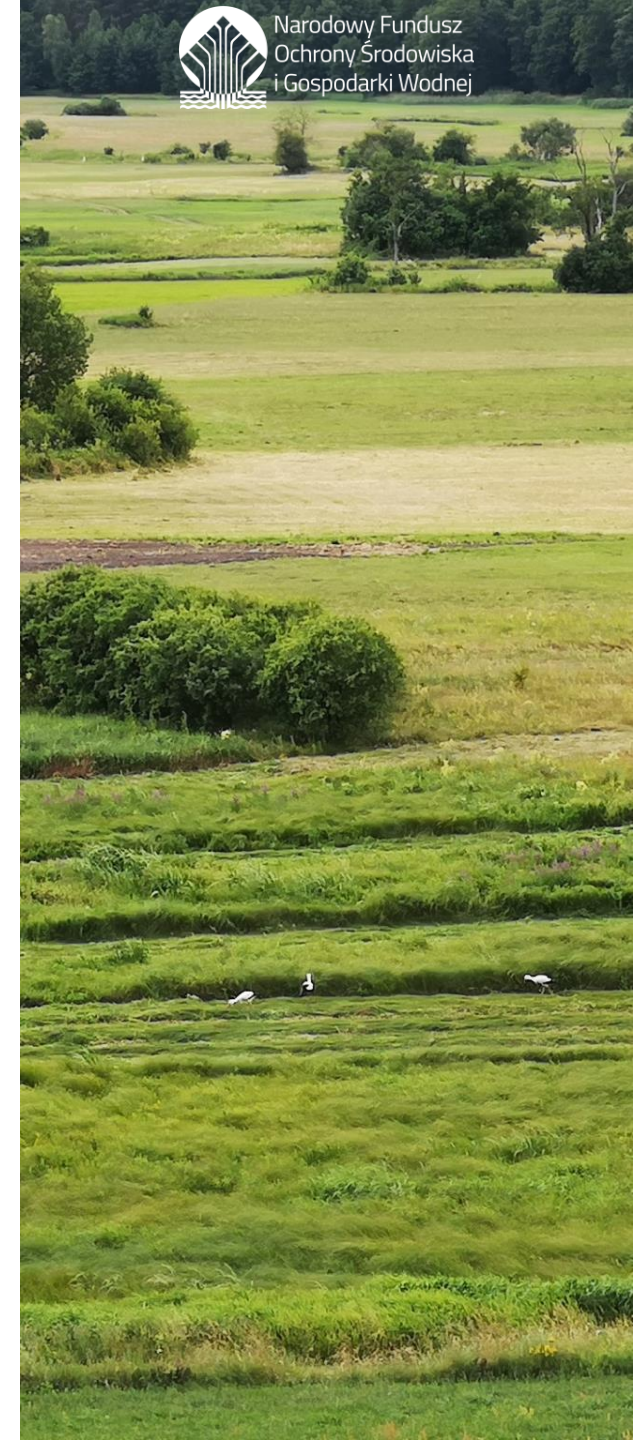

- Nabór wniosków dla gmin, związków międzygminnych, powiatów oraz związków metropolitalnych o zawarcie porozumienia w ramach programu „Stop Smog”;
- Nabór wniosków jest prowadzony od dnia 31.03.2021 r. do wyczerpania środków alokacji;
- Kwota alokacji środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów, dostępna w momencie ogłoszenia naboru i przeznaczona na nabór wynosi 142 087 300 zł;
- Po utworzeniu konta i zalogowaniu na stronie internetowej NFOŚiGW pod adresem <http://gwd.nfosigw.gov.pl>.

zmiany w programie Stop Smog (1)

- rezygnacja z obowiązku uchwalania gminnych programów niskoemisyjnych;
- obniżenie minimalnej liczby budynków jednorodzinnych kwalifikującej do udziału w programie z nie mniej niż 2% do nie mniej niż 1 % lub nie mniej niż 20 budynków jednorodzinnych;
- objęcie współfinansowaniem budynków jednorodzinnych znajdujących się w zasobach mieszkaniowych gminy;
- obniżenie progu zmniejszenia zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania budynku i podgrzewania wody użytkowej z 50% do 30%;

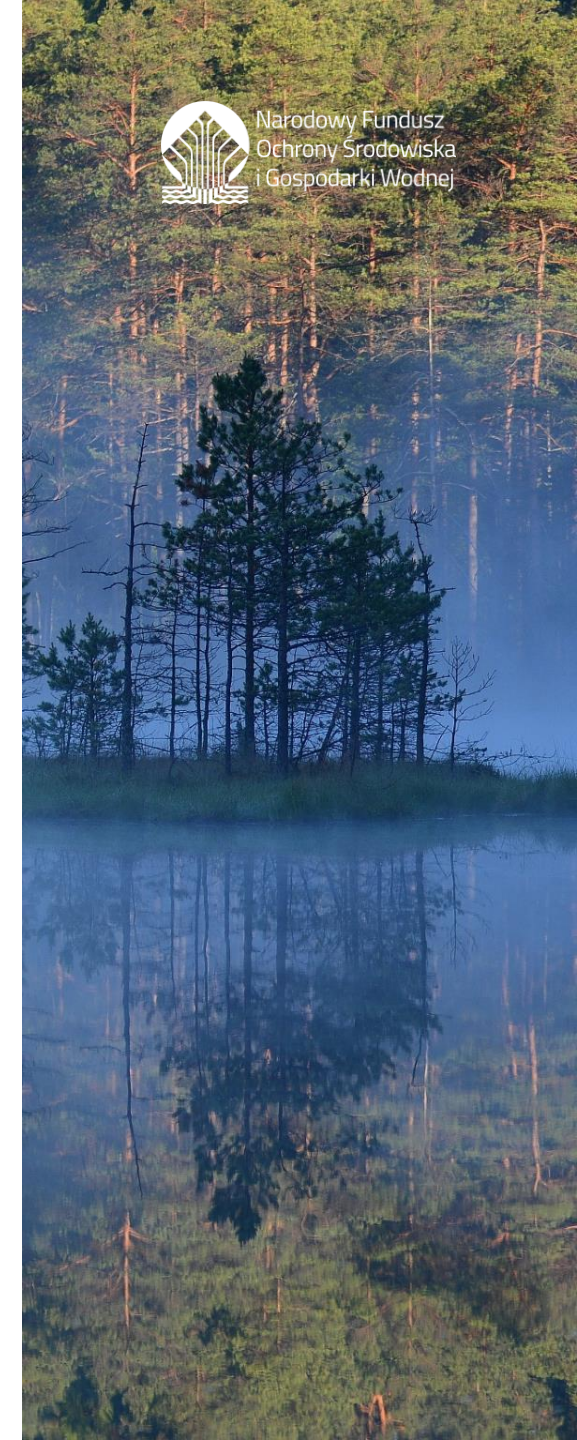
zmiany w programie Stop Smog (2)

- rozszerzenie katalogu przedsięwzięć niskoemisyjnych o m.in. instalacje OZE;
- wydłużenie terminu realizacji porozumień;
- skrócony został okres zachowania trwałości z 10 do 5 lat;
- stroną porozumienia może być związek międzygminny/metropolitalny/powiat;
- wprowadzono możliwość trybu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych, polegający na udzielaniu dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji tych przedsięwzięć zgodnie z art.403 ust.4–6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska;

rola i obowiązki gminy (1)

- planowanie, przygotowywanie, realizowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych;
- dokonywanie inwentaryzacji i selekcji obiektów na przedsięwzięcia niskoemisyjne;
- zbieranie informacji dotyczących liczby budynków jednorodzinnych na obszarze gminy, w których istniejące urządzenia lub systemy grzewcze nie spełniają standardów niskoemisyjnych, niezbędne do podania na etapie składania wniosku; (nie ma ustalonego katalogu czy wzoru dokumentów, do których okazania zobowiązana będzie gmina; gmina przedstawia dane, które posiada lub które zgromadziła na potrzeby wniosku);
- prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących przedsięwzięć niskoemisyjnych;

rola i obowiązki gminy (2)

- Rada gminy określa, w drodze uchwały, regulamin realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych, obejmujący szczegółowe warunki realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w gminie,
  - w szczególności:
    - ✓ - dodatkowe warunki, jakie będą musiały być spełnione przez beneficjenta, u którego będzie realizowane takie przedsięwzięcie
    - ✓ - tryb zawierania umów i sposób ich rozliczenia
    - ✓ - sposób weryfikacji przestrzegania warunków umowy

rola i obowiązki gminy (3)

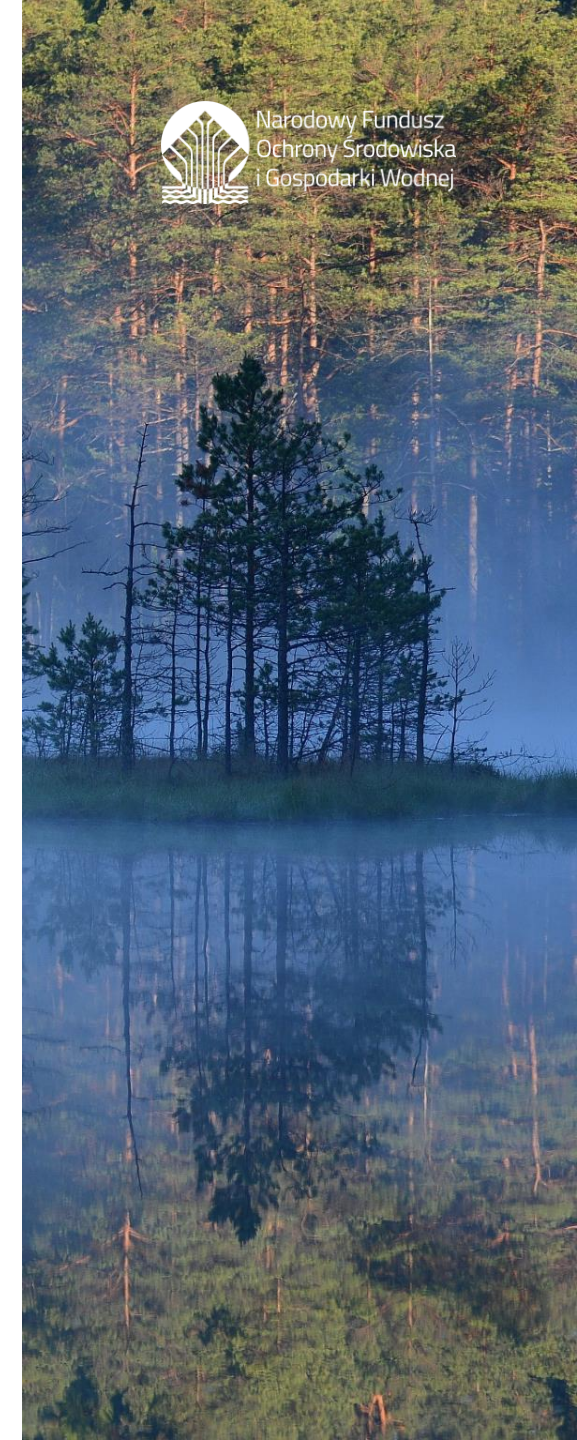
- przeprowadzenie naboru wniosków wśród mieszkańców po podpisaniu porozumienia z NFOŚiGW
  - nabór prowadzony jest na podstawie regulaminu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych
  - poprzez nabór wybiera się konkretnych mieszkańców gminy spełniających warunki ustawowe i podpisuje z nimi umowy
- podpisywanie umów z beneficjentami umożliwiającymi wykonywanie przedsięwzięć na terenie nieruchomości

rola i obowiązki gminy (4)

- przeprowadzenie zamówienia na usługi i dostawy oraz roboty budowlane w ramach przedsięwzięć niskoemisyjnych
  - - zaplanowanie sposobu kontraktacji
  - - przygotowanie dokumentacji przetargowej, warunków udziału, kryteriów wyboru
- potwierdzenie osiągnięcia efektów realizacji porozumienia
- Zapewnienie i organizacja zasobów niezbędnych na przygotowania i nadzoru nad realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz nad trwałością inwestycji

wniosek o współfinansowanie (1)

wniosek musi zawierać m.in. informację dotyczącą:

- - łącznej liczby budynków mieszkalnych jednorodzinnych na obszarze gminy
- - liczby budynków mieszkalnych jednorodzinnych na obszarze gminy, w których istnieją urządzenia lub systemy grzewcze niespełniające standardów niskoemisyjnych
- - liczby przedsięwzięć niskoemisyjnych planowanych do realizacji w ramach porozumienia;
- - szacowanej liczby beneficjentów i szacowanej liczby przedsięwzięć niskoemisyjnych;
- - szacowanego zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło grzewcze liczone łącznie dla wszystkich przedsięwzięć niskoemisyjnych objętych porozumieniem;

wniosek o współfinansowanie (2)

- - koszty realizacji porozumienia, wraz z ich uzasadnieniem, na podstawie liczby przedsięwzięć niskoemisyjnych, przy czym średni koszt realizacji przedsięwzięcia nie może przekroczyć kwoty 53 000 zł
- - harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji porozumienia w układzie kwartalnym
- - określenie sposobu zapewnienia przez gminę prawidłowości realizacji porozumienia i utrzymania jego efektów
- - zobowiązanie do zabezpieczenia w budżecie gminy środków finansowych pochodzących z dochodów własnych lub ze środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
- - informacje o stopniu zanieczyszczenia powietrza w gminie
- - spodziewane korzyści z realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w stosunku do kosztów realizacji tych przedsięwzięć

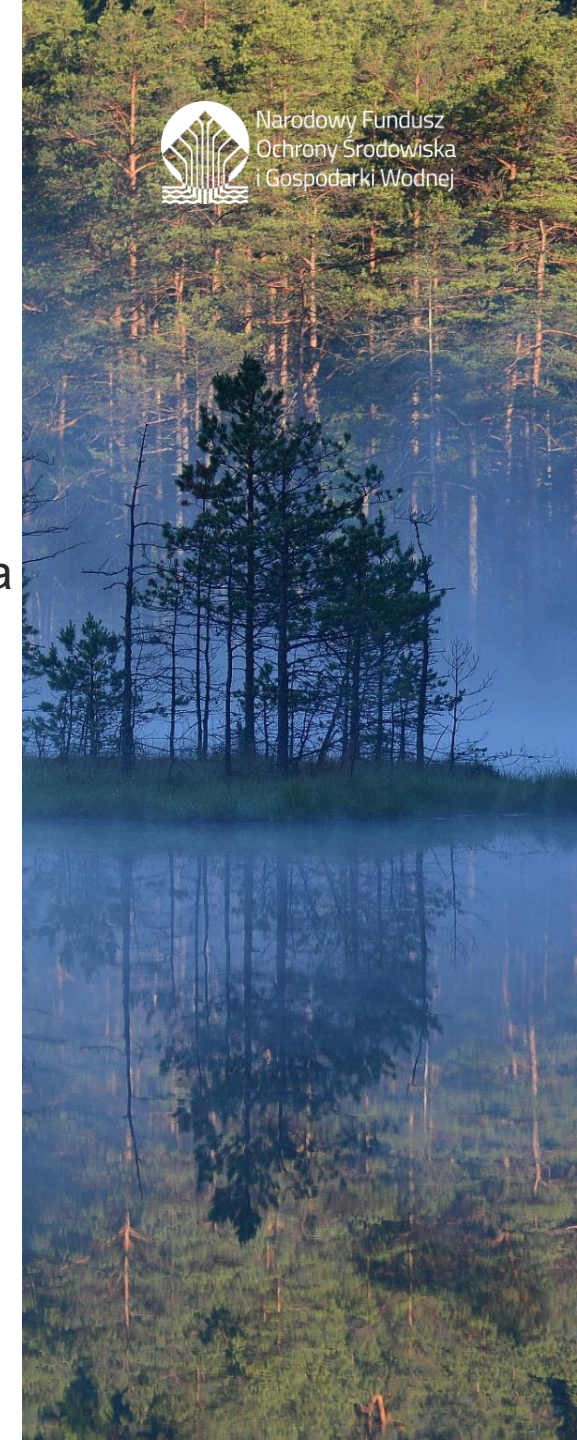

warunki uczestnictwa dla beneficjenta – osoby fizycznej (1)

Gmina może zawrzeć umowę o realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego wyłącznie z osobą, która złożyła wniosek o zawarcie umowy na realizację przedsięwzięcia niskoemisyjnego oraz łącznie spełnia następujące warunki:

- - jest właścicielem lub współwłaścicielem całości lub części budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub lokalu, w którym jest realizowane przedsięwzięcie niskoemisyjne, przy czym udział tej osoby lub zakres jej współposiadania nie może być mniejszy niż połowa
- - jest członkiem gospodarstwa domowego, w którym przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020r. poz. 111), na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, oraz złożyła oświadczenie, w którym określiła liczbę osób w gospodarstwie domowym

warunki uczestnictwa dla beneficjenta – osoby fizycznej (2)

- posiada łącznie środki własne oraz zasoby majątkowe, o których mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, nieprzekraczające kwoty 53 000 zł, z wyłączeniem:
  - wartości budynku będącego przedmiotem przedsięwzięcia niskoemisyjnego
  - nieruchomości gruntowych związanych odpowiednio z tym budynkiem lub tym lokalem
- złożyła oświadczenie zawierające informacje o środkach i zasobach majątkowych, zgodnie ze wzorem określonym w przepisach wydanych na podstawie rozporządzenia
- - faktycznie zamieszkuje w budynku

SMOG STOP

warunki uczestnictwa dla beneficjenta – osoby fizycznej (3)

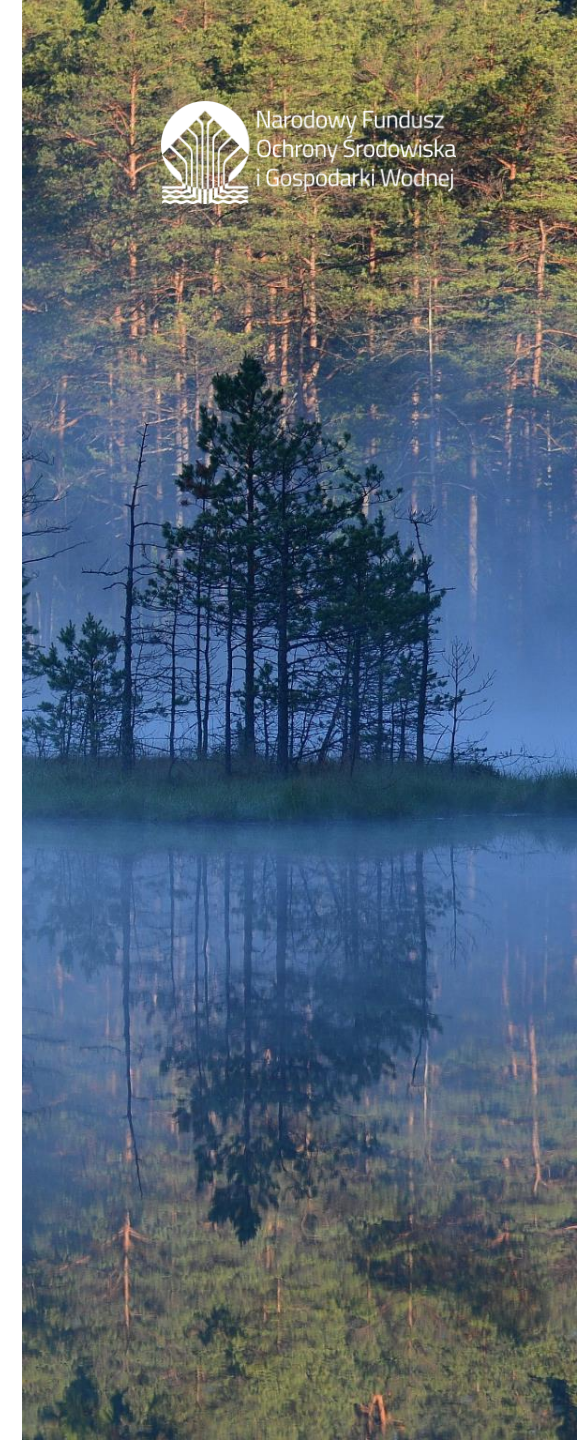
- wyrazi zgodę na udostępnienie budynku w celu realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego
- wyrazi zgodę na udostępnienie budynku, w celu przeprowadzenia weryfikacji
- złoży oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji wprost z tego aktu lub podpisze weksel własny in blanco z zastrzeżeniem „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową, w przypadku powstania obowiązku zwrotu kosztów przedsięwzięcia niskoemisyjnego
- wyrazi zgodę na wniesienie wkładu własnego w wysokości oraz w sposób określony w uchwale, o ile została wydana, jednak nie większej niż 10% kosztu realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego
- spełnia dodatkowe warunki określone przez radę gminy uchwale, o ile została wydana

audyty energetyczne

- audyty energetyczne wymagane są jedynie dla budynków, w których realizowane będą przedsięwzięcia niskoemisyjne, czyli do tych z których właścicielami gmina podpisze umowy w ramach realizacji porozumienia
- w celu wykazania i udokumentowania przez Gminę spełnienia zobowiązania polegającego na wykazaniu zmniejszenia zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania budynku, Gmina zobowiązana jest do przedstawienia zbiorczego zestawienia określającego oszczędność dla zrealizowanych przedsięwzięć niskoemisyjnych na podstawie wyników audytów energetycznych:
  - a) przed realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych (audyt ex-ante) oraz
  - b) po realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych (audyt ex-post)
- w przypadku audytu ex-post dopuszcza się zastąpienie jego realizacji uzyskaniem świadectwa charakterystyki energetycznej.

montaż finansowy (1)

zasady:

- gmina musi pokryć co najmniej 30% realizacji porozumienia (gminy do 100 tys. mieszkańców) lub powyżej 30 % kosztów porozumienia (gmina z liczbą mieszkańców przekraczającą 100 tys.)
- ewentualny wkład własny mieszkańca nie pomniejsza wkładu gminy ani Funduszu Termomodernizacji i Remontów
- rada gminy może określić, w drodze uchwały, sposób i warunki wnoszenia wkładu własnego przez beneficjenta, u którego będzie realizowane przedsięwzięcie niskoemisyjne, oraz wysokość tego wkładu, nie większą jednak niż 10% kosztu realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego

montaż finansowy (2)

- ewentualny wkład mieszkańca nie może przekroczyć 10% kosztu realizacji porozumienia i nie wlicza się do kosztu porozumienia. W każdym wariancie proporcja: 70% koszty pokryte z Funduszu Termomodernizacji i Remontów oraz 30% wkład gminy musi zostać zachowana (wyjątek stanowią miasta powyżej 100 tys. mieszkańców gdzie wkład takiej gminy musi być wyższy)
- wkład własny beneficjenta, gmina przeznaczona w szczególności na pokrycie dodatkowych kosztów związanych z realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych, lub innych związanych z realizacją działań mających na celu utrzymanie efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych. Gmina z wkładu beneficjenta może pokryć dodatkowe koszty realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych wykraczający poza sumę kosztów realizacji porozumienia

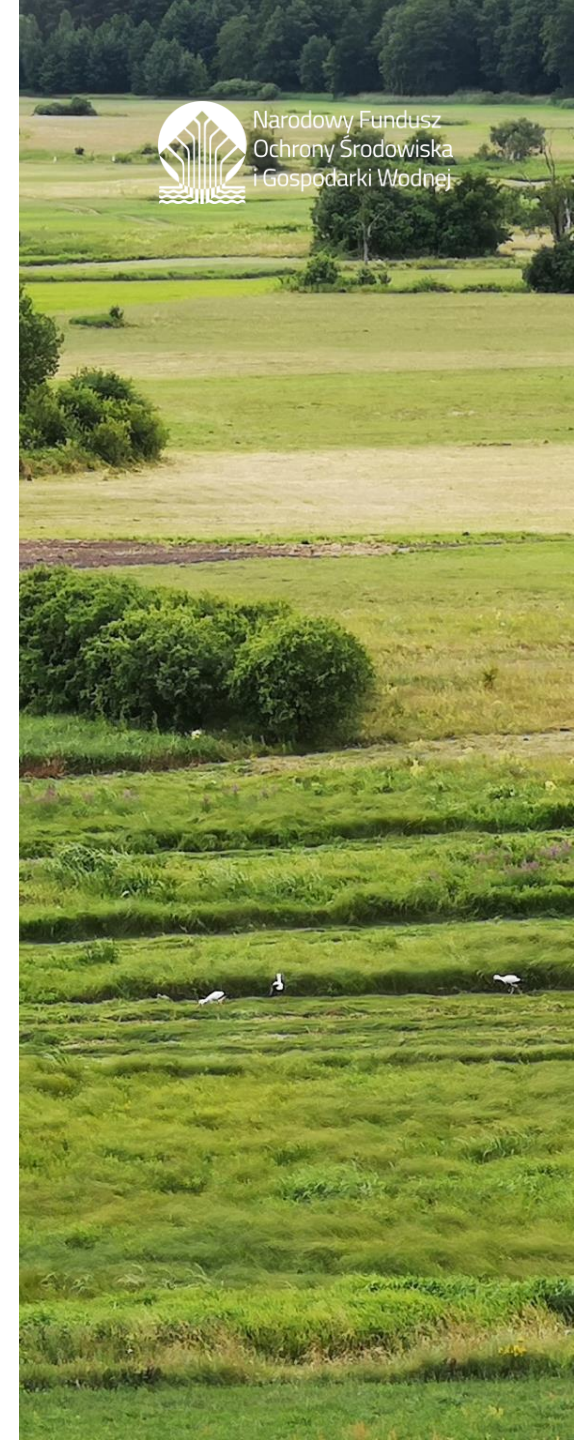
montaż finansowy (3)

przy średnim koszcie realizacji przedsięwzięcia w wysokości 53 000 zł na budynek, proporcja wkładów przy maksymalnym 10% wkładzie beneficjenta wygląda następująco:

37 100 zł - FTIR

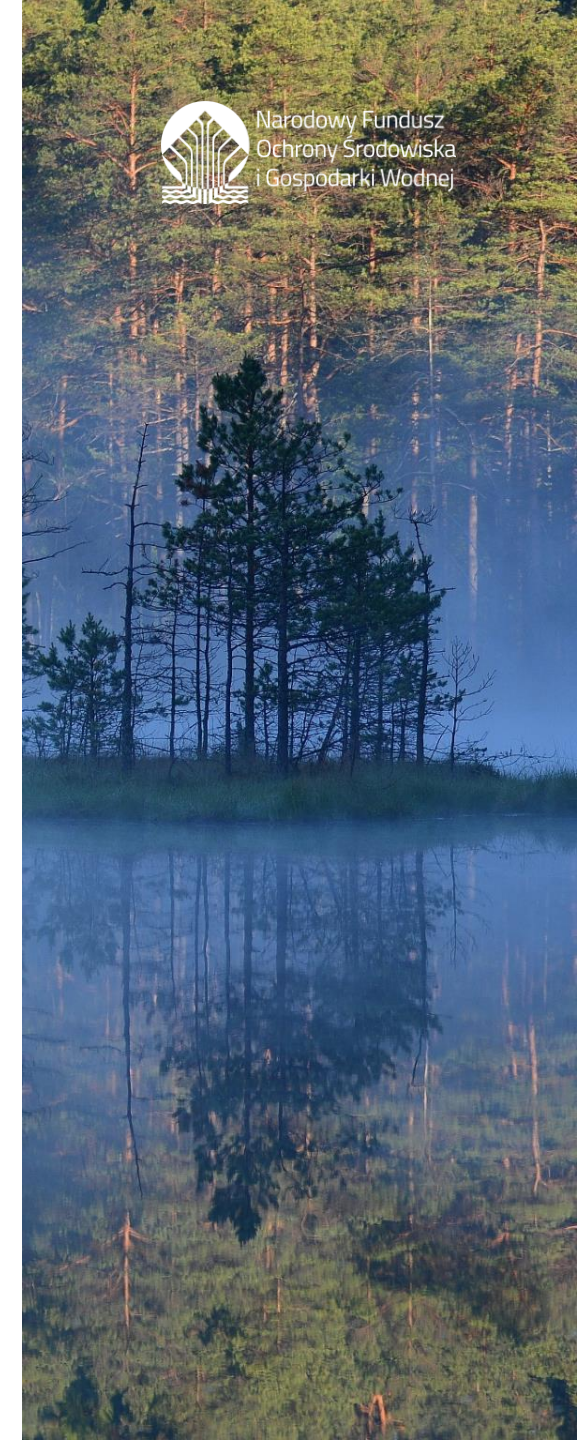
15 900 zł – gmina

5 300 zł - beneficjent

Koszty kwalifikowane (1)

- Koszt likwidacji urządzeń lub systemów grzewczych ogrzewających budynki mieszkalne jednorodzinne lub urządzeń lub systemów podgrzewających wodę użytkową w tych budynkach;
- zainstalowania, przyłączenia i uruchomienia mikroinstalacji OZE w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o OZE, w tym urządzeń służących doprowadzaniu lub odprowadzaniu energii elektrycznej z tej mikroinstalacji, oraz pompy ciepła, związanych funkcjonalnie z budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym będącym przedmiotem przedsięwzięcia niskoemisyjnego;
- zapewnienia budynkowi mieszkalnemu jednorodzinnemu dostępu do energii z zewnętrznej instalacji OZE oraz pompy ciepła, wraz z zainstalowaniem urządzeń służących doprowadzaniu energii elektrycznej z tej instalacji, w tym będących własnością gminy;

SMOG STOP

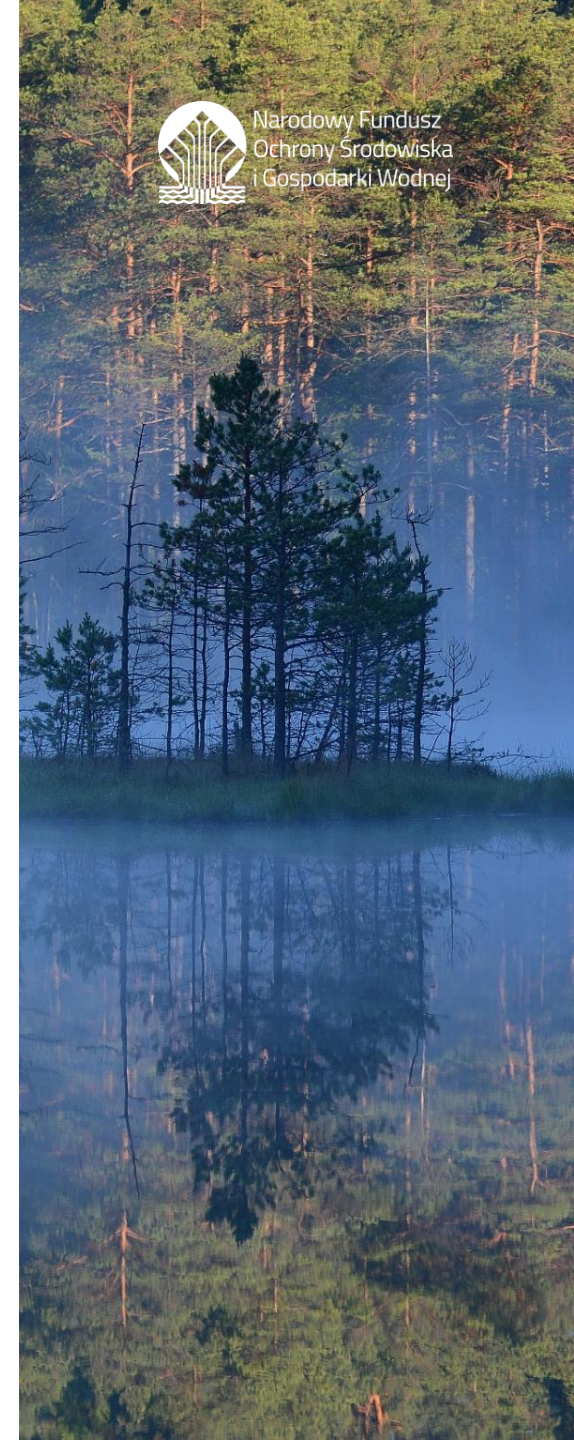
Koszty kwalifikowane (2)

- przyłączenia budynku mieszkalnego jednorodzinnego do sieci ciepłowniczej albo gazowej lub modernizacji przyłącza do takiej sieci;
- przyłączenia budynku mieszkalnego jednorodzinnego do sieci elektroenergetycznej lub modernizacji przyłącza do takiej sieci;
- instalacji w budynku mieszkalnym jednorodzinnym źródeł ciepła zasilanych energią elektryczną;
- docieplenia ścian, stropów, podłóg na gruncie, fundamentów, stropodachów lub dachów;
- wymiany stolarki okiennej i drzwiowej;
- modernizacji systemu ogrzewania budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub systemu przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- likwidacji liniowych i punktowych mostków cieplnych;

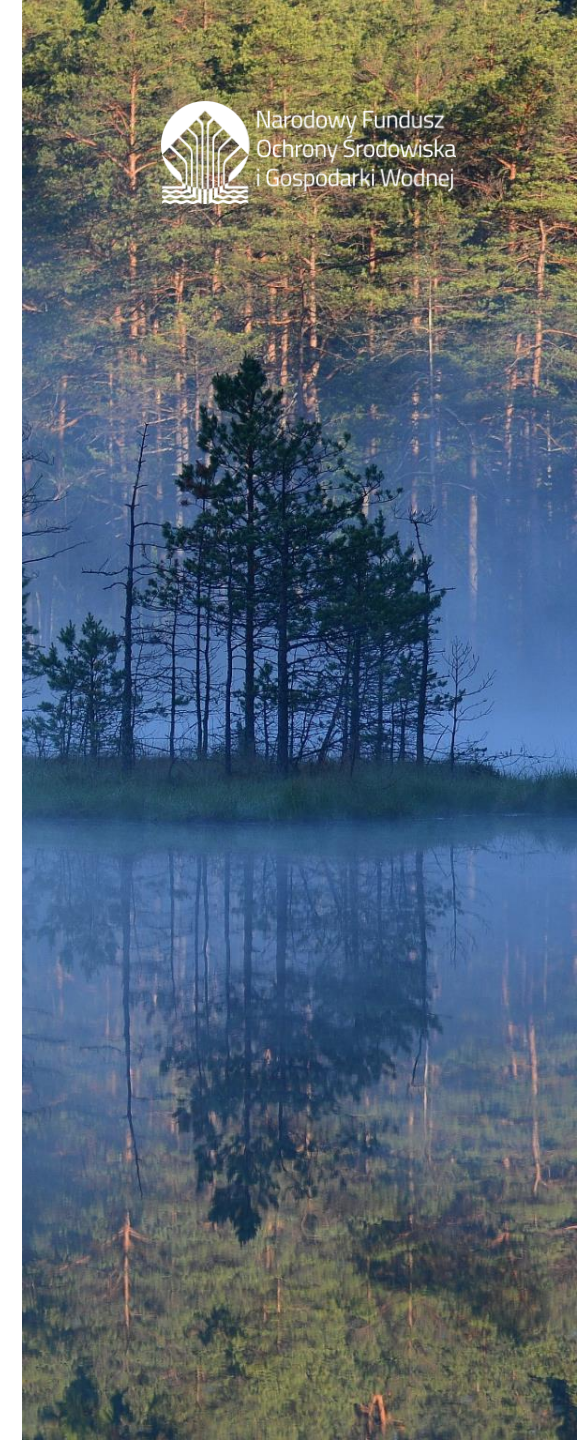
Koszty kwalifikowane (3)

- modernizacji systemu wentylacji
- naprawy, przebudowy i modernizacji przewodów kominowych;
- instalacji lub wymiany urządzeń pomiarowo-kontrolnych, teletransmisyjnych oraz automatyki w ramach wdrażania systemów zarządzania energią, innych niż będące własnością operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych;
- robót budowlanych niezbędnych do realizacji działań wcześniej wymienionych, w wysokości nie większej niż 20% łącznych kosztów przedsięwzięcia niskoemisyjnego;
- serwisu, konserwacji i ubezpieczenia urządzeń, systemów, instalacji, stanowiących część przedsięwzięć niskoemisyjnych w okresie utrzymania efektów przedsięwzięć niskoemisyjnych;
- projektów budowlanych oraz innej dokumentacji niezbędnej do zrealizowania przedsięwzięć niskoemisyjnych;

Koszty kwalifikowane (4)

- dokumentacji potwierdzającej zmniejszenie zapotrzebowania na energię oraz określającej niezbędny zakres przedsięwzięcia, w szczególności audytów energetycznych oraz świadectw charakterystyki energetycznej budynku;
- nadzoru inwestorskiego;
- opracowania wniosku, w tym przeprowadzenia inwentaryzacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz szacowania zakresu, ilości i kosztów, o ile zostały poniesione w okresie do 9 miesięcy przed datą zawarcia porozumienia;
- innych działań gminy związanych z przygotowaniem i realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz obsługi porozumienia, w tym w przygotowaniu wniosku i oświadczeń, koszty obsługi prawnej, finansowej i technicznej, a także koszty związane z zapewnieniem dostępu beneficjentów do usług doradztwa energetycznego, w łącznej wysokości nie wyższej niż 5% kosztu całkowitego.

RZĄDOWY PROGRAM

SMOG
STOP

informacje o programie

Zapraszamy do kontaktu:

E-mail: stopsmog@nfosiqw.gov.pl

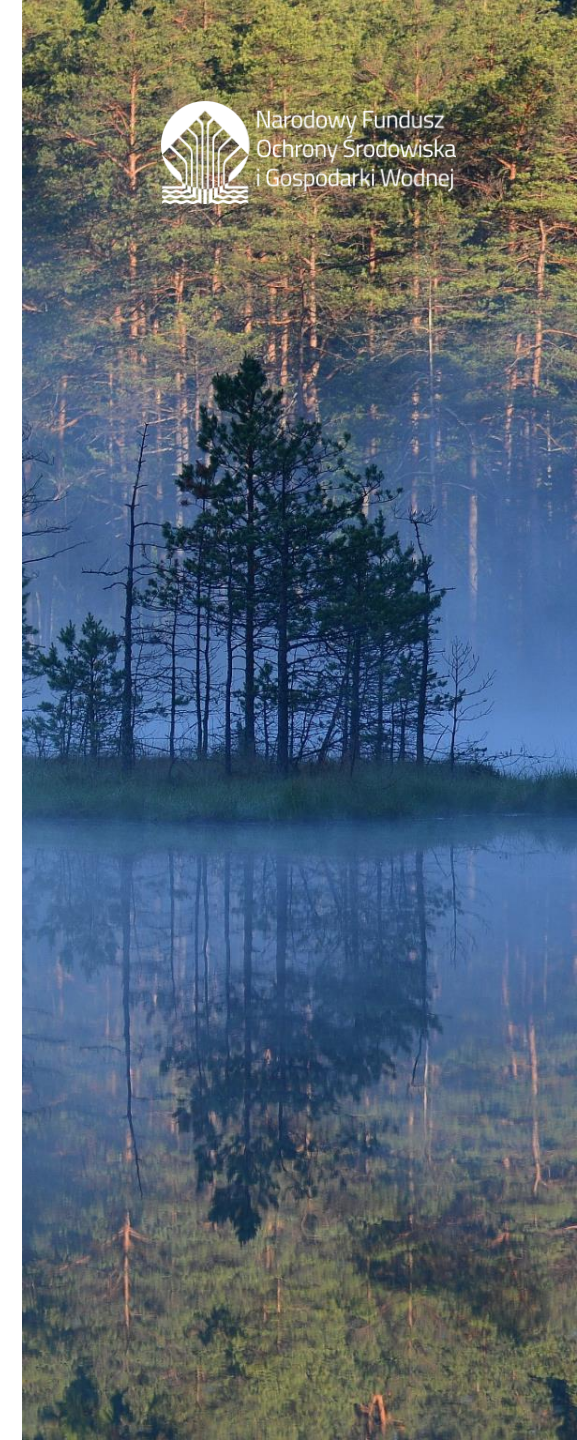
Andrzej Pelc, tel. 22 45 90 978, 885 339 551

E-mail: andrzej.pelc@nfosiqw.gov.pl

Link do strony - <https://czystepowietrze.gov.pl/stop-smog-2/>

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Dziękuję za uwagę

ZAPRASZAMY NA:

www.nfosigw.gov.pl

NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej